

קרן קיימת לישראל
אגף החינוך
מרכז שדה ויער נס הרים

ODT : אתגר בטבע בחום, ירוק וכחול

נושא: פעילות למידה חווייתית על העשייה האקולוגית של קק"ל. הפעילות מתקיימת במרכז שדה ויער נס הרים.

רציונל: פעילות ה-ODT, המבוססת על למידה חווייתית, מאפשרת למידה פעילה ומהנה של הנושאים שבהם עוסקים, תוך יצירת אתגר המדרבן את המשתתפים להשתתף בפעילות ולהתנסות בה. ההתמודדות עם המשימות המאתגרות והעמידה בהן מגבירה את תחושת המסוגלות של המשתתפים ותורמת להעצמתם, והמשימות מביאה ליצירת מוטיבציה ותורמת לגיבוש הקבוצה ולשבירת מחסומים חברתיים.

פעילות ODT ייחודית זו משלבת כלים מגוונים ונותנת מענה איכותי למגוון קבוצות וגילים ובמקביל חושפת את המשתתפים לערכים אקולוגיים שקק"ל מובילה, לחיבור למה שעומד מאחוריהם, ולהעצמה אישית וקבוצתית.

מטרות התוכנית:

1. אתגר והנאה מהפעילות.
2. יצירת חוויה מעצימה למשתתפים וחיזוק תחושת המסוגלות שלהם.
3. יצירת גיבוש בקבוצה.
4. הכרת העשייה האקולוגית של קק"ל.
5. יצירת תחושת חיבור לערכי קק"ל.

נושאי תוכן עיקריים:

פעילות קק"ל בתחומי הייעור, בניית מאגרים והקמת תשתיות בארץ, היסטוריה ומורשת.

מקום הפעילות:

מתחמי הפעילות במרכז שדה ויער נס הרים.

משך הפעילות:

שעה וחצי עד שעתיים.

פרופיל הקבוצה וכמות מדריכים:

הפעילות מתאימה לכיתות ח' ומעלה.
להפעלת כל קבוצה דרושים 2-3 מדריכים.

מהלך הפעילות:

הקבוצה תחולק ל-2-3 קבוצות (10-18 ילדים בקבוצה). כל קבוצה תקבל מאפיין מזהה: סרט בד/אלבד לקשירה על המצח/יד בצבעי כחול, ירוק וחום. זאת על מנת ליצור תחושת שייכות (סרטים אלו ישמשו גם ככיסויי עיניים כשיהיה צורך בכך).

הקבוצות יתיישבו בצורת ח' מול המדריך, והאחרות משני צדדיו. הח' תפנה לכיוון מתחם הפעילות, שבו יפוזרו מבעוד מועד ארבע תחנות פעילות לפי הנושאים הבאים: מים, קרקע, ייעור וקופסה כחולה – קק"ל (מורשת – תחנה מסכמת).

אם בוחרים לחלק את הכיתה לארבע קבוצות כדי להקטין את גודל הקבוצות, אפשר להפעיל את תחנת קופסה כחולה כתחנה רגילה נוספת ולא כתחנה מסכמת.

קצת המדריך יציג את הכללים לפעילות.

קרן קימת לישראל
אגף החינוך
מרכז שדה ויער נס הרים

הוראות הפעילות לקבוצות המשתתפים:

1. בשטח הפעילות תמצאו שלוש תחנות + תחנה נוספת בצד.
2. הפעילות תתבצע בשלושה סבבים שבמהלכם כל קבוצה תגיע לתחנה אחת ותבצע את המשימה שתחכה לה בתחנה.
3. כל סבב נמשך כ-15 דקות. (או 20 דקות אם הפעילות מתקיימת עם שתי קבוצות בלבד).
4. כשתגיעו לתחנה תקבלו הסבר בן דקה על המשימה בתחנה. בתום הדקה תוזנקו במקביל לקבוצות האחרות ותתחילו בפתרון המשימה...
5. כל קבוצה תקבל 12 דקות בכל תחנה לביצוע המשימה, עד הישמע הגונג, ואז דקה וחצי לצלם תמונה קבוצתית מעולה עם פתרון המשימה, ולשלוח למורה. בדקה וחצי האחרונות יהיה עליכם לסדר חזרה את התחנה בדיוק למצב שבו קיבלתם אותה (ייתכן ניקוד גם על זה).
6. אם סיימתם לפני הזמן, עליכם לעשות מורל.
7. כאשר יסתיים הזמן המדריך יודיע על כך, ובאותו רגע על כל הקבוצה לעבור לתחנה הבאה (אסור לאחר). המדריך יבדוק שכל התחנות סודרו כראוי, והקבוצה תקבל את המשימה ואת הזמן לתחנה הבאה.
8. אחרי שכל הקבוצות יסיימו את הפעילות בשלוש התחנות ויחזרו לקו הזינוק, יעברו כולם ביחד לתחנה הרביעית – תחנת קופסה כחולה של קק"ל – שם שלוש הקבוצות יתחרו במקביל על ביצוע המשימה האחרונה.
9. שאלות.
10. עומדים על קו הזינוק + מורל, הזנקה עם ספירה לאחור.

לאורך הפעילות המדריך והמורה יעברו בין התחנות ויוודאו שהכול מתנהל ברוח ספורטיבית והוגנת. (יש לתדרך את המורה לכך מראש).

פעילות סיום (אופציונלי) – אחרי סיום ארבע התחנות אפשר לרכז את כולם יחד חזרה לפורום הכיתתי, ולקחת אותם למתחם התחנה החמישית – שבה יהיו להם 10 דקות ליצירת סמל כיתתי בהשראת העשייה של קק"ל, שאלה הם נחשפו.

לשם כך יקבלו המשתתפים סנדוץ' קצרות, יריעות אלבד בצבעי קק"ל, יריעות אלבד לבנות וצבעי גואש (בצבעי קק"ל), וכל מה שימצאו בשטח. בעזרת הצידוד הזה יהיה עליהם ליצור פסל קבוצתי, שהם חלק ממנו. עם תום הזמן יצלמו כולם תמונה כיתתית של המיצג שיצרו.

סיכום: לאחר סיום התחנה החמישית כל הקבוצות יגיעו למקום מוצל, המשתתפים ישתו מים ויערכו שיחת סיכום/עיבוד משותף, שבה ישתפו בחוויה שעברו, בניסיון שצברו בעבודה קבוצתית, בהובלה של חברים לכיתה, במשימותיות וכמובן במה שלמדו על ערכי קק"ל ועשייתה.

כנושא מרכזי לדיון אפשר להעלות את השאלה "מה למדתם על קק"ל היום, ומה אתם לוקחים מהפעילות הזאת?" אם הקבוצה רוצה תהליך מעמיק יותר, אפשר לשאול את המשתתפים: "איך הייתה הפעילות עבורכם, מה למדתם על עצמכם ומה למדתם על הקבוצה?"

קרן קימת לישראל אגף החינוך מרכז שדה ויער נס הרים

תחנה חומה: "אנחנו על המפה" – מפת ארץ ישראל ומיקום תשתיות קק"ל

בתחנה:

- דף הוראות (מצורף בסוף).
- מפת א"י מערכת המפה (ניידת חינוכית).
- חבל וגלגלות מחוברים לוו.
- דגלונים מקומות (ערים, אזורים בארץ, מרכזי שדה וכו') עם אזיקונים.
- מסגרת מלבנית מצינור בצבע חום.
- דף שאלות על המקומות.
- שלט קבוע עם שם התחנה ומידע על פרויקטים ועל עשייתה של קק"ל בתחום התשתיות ופיתוח הארץ וההתיישבות.

תחנה כחולה: תרגיל העברת מים למאגרי המים של קק"ל בנגב

בתחנה:

- * התחנה תמוקם בשטח שבו יש הפרשי גובה קלים. בנקודה הנמוכה ביותר ימוקם מאגר המים המרכזי. ממנו, במרחקים של שלושה מטרים, יסומנו על הקרקע קווים באמצעות סרט הסימון. בין כל שני קווים כאלה נמצא "אזור". בכל אזור יפוזרו 20 כדורים (בכל אזור כדורים בצבעים שונים).
- צינורות אינסטלציה אפורים חתוכים באורכים של 1-2 מ', בקוטר 2 אינצ'ים. (יש לצבוע את הצינורות בצבעי קק"ל/בכחול).
- כדורי פינג פונג כחולים.
- מסגרת לחלקות מצינור בצבע כחול.
- מאגר המים (גיגית גדולה).
- דף הוראות.
- שלט קבוע עם מידע על מאגרי המים של קק"ל ועשייתה בתחום המים.
- הוראות מלאות מצורפות בתחתית.**

תחנה ירוקה: נטיעת עצים "עץ במבוק"

בתחנה:

- על הרצפה בנוי מבוק נמוך מחבל או מסנדות המוחזקות על ידי יתדות. במבוק חמישה (5) מספרים המסומנים באופן שייראה גם לעומדים מחוץ למבוק, ולידם מנעולים הקשורים בחוט לצדדי המבוק, ומחייבים את פיתרון השאלה המצורפת למספר על מנת לקבל את המפתח הנכון מלוח התשובות.
- לצד המבוק מקל במבוק בגובה של 2.5 מ', מקושט כעץ. (לקבוצות בוגרות אפשר לתת במבוק גבוה יותר על מנת להגדיל את האתגר, אולם יש לוודא שהמשתתפים עומדים במרחק בטוח ממנו). לבמבוק קשורים חבלים חתוכים (גובה ברך), וחמישה חבלים לחלקו העליון. כל החבלים באורך של כארבעה מ'. (צריך לאפשר ניתוק של חבלים למקרה שיהיו פחות משתתפים).
- מסביב למבוק מסומנת מסגרת שלמשתתפים אסור לעבור.

- לצד המבוק יש לוח השאלות. השאלות ממוספרות בהתאם למספרים על רצפת המבוק.
- לכל שאלה שני מפתחות. לכל מפתח תשובה אפשרית. לאחר שעונים על השאלה, בוחרים את המפתח הנכון שיפתח את המנעול עם מספרו.
- * התחנה תמוקם בשטח נקי ממכשולים, שבו הסנדה תיגרר בצורה קלה יחסית.

הוראות – מצורפות בתחתית

קרן קימת לישראל
אגף החינוך
מרכז שדה ויער נס הרים

מטרת המשתתפים להצליח להכניס את העץ למרכז המבוכ (היער), מבלי להרימו באוויר (הוא חייב לגעת בקרקע כל הזמן), ורק באמצעות החבלים. כדי להצליח עליהם לפתוח את המנעולים לאורך הדרך על ידי מענה נכון על השאלות.

***בתום הזמן יש להוציא את העץ ממרכז המבוכ, לנעול חזרה את כל המנעולים ולהחזיר את המפתחות למקומות הנכונים.**

מה צריך להיות בתחנה :

- דף הוראות.
- במבוק בגובה 2.5 מ', מקושט כעץ.
- מתחם מסומן על הקרקע: ריבוע תוחם שאליו אסור להיכנס, שבלול/מבוכ המסומן על הקרקע באמצעות צינור מקובע.
- חמישה מנעולים הקשורים לצידי השבלול ולא מאפשרים את המעבר.
- שלט קבוע עם שם התחנה וחמש שאלות בנושא ייעור ועצי א"י, עם שתי תשובות אפשריות שמחן צריכים המשתתפים לבחור את התשובה הנכונה.

קק"ל – מורשת: קופסה כחולה

משחק כספת/קופסה כחולה עם אירועים מרכזיים מההיסטוריה של קק"ל וסיכום המידע שרכשו לאורך הפעילות.

בתחנה :

מתחם עמידת הקבוצה, עם חוט קשור באטבים לחיבור התשובות הנכונות בסדר הנכון. המדריך אוהז את רשימת השאלות, שתשובותיהן ייתנו את פיתרון הקופסה הכחולה/כספת. בכל רגע נתון מותר רק לחבר קבוצה אחד לעזוב את המתחם הקבוצתי כדי לרוץ לקופסה הכחולה/כספת (זהו מרוץ שליחים).
מתחם הקופסה הכחולה/כספת – במרחק של כעשרה מ' ממתחם הקבוצה, ובו פזורות על הרצפה תשובות לשאלות, המכילות אותיות היוצרות מילים ומספרים היוצרים קוד למנעול הקופסה הכחולה/כספת.
על המשתתפים לרוץ לפי הסדר, לבחור את התשובה הנכונה על פי סדר השאלות בדף, ולתלות אותה על לוח התשובות (החוט התלוי) בסדר הנכון, על מנת להשלים את הקוד הנכון לכספת (קוד באותיות ומספרים).

לכל תשובה תצורף אות, ומענה נכון על השאלות ייצור משפט וסדרת מספרים שיהוו את הפיתרון לתרגיל זה.

המתחם יוקם שלוש פעמים במקביל, כך שהקבוצות יוכלו להתחרות זו בזו ולראות זו את זו, אולם המשתתפים לא יוכלו לראות את התשובות שעל הלוחות. במרכז המתחם יהיו שלוש כספות, אחת לכל קבוצה, כך שכולם יזכו. המנצחת תהיה הקבוצה שתפתח את הכספת ראשונה.